

ใบความรู้ที่ ๓ เรื่อง สำนวนไทย
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๔ เรื่อง ด้วยไทยล้วนหมายรักสามัคคี
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๕ เรื่อง การใช้สำนวนไทย (๑)
รายวิชาภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

สำนวน มีหลายความหมาย ความหมายหนึ่งหมายถึง ถ้อยคำที่มีความหมายไม่ตรงตัว ต้องตีความจึงจะเข้าใจได้ สำนวน ครอบคลุมทั้งคำพังเพยและสุภาษิตหรือภาษิต รวมทั้งคำเปรียบต่าง ๆ ด้วย เช่น “ขี่ช้างจับตั๊กแตน” เป็นสำนวน หมายความว่า ลงทุนมาก แต่ผลที่ได้นั้นมีเพียงเล็กน้อย. “ฆ่าควายเสียตายพริก” เป็นสำนวน หมายความว่า ทำงานใหญ่โตแต่กลับหมดเปลือง ไม่ยอมใช้จ่ายมากจึงทำให้งานเสีย

สำนวน	ความหมาย
ยกเมฆ	กุเรื่องขึ้น คาดเอา เดาเอาเองโดยไม่มีหลักฐาน
ตาขาว	ซื่อลาด กลัว ไม่กล้าสู้
ไก่ได้พลอย	ได้สิ่งที่มีค่าแต่ไม่รู้คุณค่าของสิ่งนั้น
กระต่ายตื่นตูม	อาการตื่นตกใจง่าย โดยไม่ทันพิจารณาให้รอบคอบ
คางคกขึ้นวอ	คนที่มีฐานะต่ำต้อยพอได้ดิบได้ดีก็มักแสดงกริยาอวดดีลิ้มตัว
ดินพอกหางหมู	งานหรือหนี้สินเป็นต้นที่คั่งค้างพอกพูนขึ้นเรื่อย ๆ จนทำให้ต้องลำบากหรือยุ่งยากเดือดร้อน
ขี่ช้างจับตั๊กแตน	ลงทุนมากแต่ไม่ผลน้อย
น้ำขึ้นให้รีบตัก	มีโอกาסק็ควรรีบทำ
สืขอให้ควายฟัง	สั่งสอนแนะนำคนที่ไม่สนใจมักไม่ได้ผล
เห็นช้างขี้ขี้ตามช้าง	ทำเลียนแบบคนใหญ่คนโต หรือคนมั่งมี ทั้ง ๆ ที่ตนไม่มีกำลัง
กบในกะลาครอบ	ผู้มีความรู้และประสบการณ์น้อยแต่สำคัญตนว่ามีความรู้มาก
มือไม่พายเอาเท้าราน้ำ	ไม่ช่วยทำแล้วยังขัดขวางการทำงานของผู้อื่น
ความรู้ท่วมหัวเอาตัวไม่รอด	มีความรู้มากแต่เมื่อก็ไม่มีความรู้แก้ไขปัญหาแก้ไขให้รอดพ้นได้
ช้างตายทั้งตัวเอาใบบัวมาปิด	ความชั่วหรือความผิดร้ายแรงที่คนรู้จักกันทั่วแล้วจะปิดอย่างไรก็ไม่ปิด